

Bruk av CGE-modeller til skatteanalyser

Brynjar Indahl, seniorøkonom

9. Desember 2014

Disposisjon

1. Bakgrunn
2. Dagens praksis og status
3. En vurdering av CGE-modeller til skatteanalyser

Bakgrunn

- Sundvolden-erklæringen:
 - «Utrede de dynamiske effektene av skattelettelser»
- I Prop. 1 LS Tillegg 1 (2013-2014):
 - «Finansdepartementet arbeider fortløpende med å få utviklet bedre metoder for å tallfeste slike virkninger i Norge. Dette er et prioritert område for regjeringen. [...] Finansdepartementet tar derfor sikte på å øke innsatsen på dette området framover.»
- Vurdering av bruk av CGE-modeller en del av dette arbeidet

CGE-modeller til skatteanalyser

09.12.2014

Finansdepartementet

Dagens praksis

- Kvantifiserer budsjettanslag

- LOTTE-Skatt
- LOTTE-Trygd
- LOTTE-AS
- LOTTE-Konsum

Tabell 1.1 Anslåtte provenyrvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2015. Negative tall betyr lettelse. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2015. Mill. kroner

	Pilagt	Bokført
Firmesskatt	-4 130	-3 210
Redusere firmesskattesatsen til 0,75 pst. (Øke ligningsverdiene av næringsleilendom og sekundærbolig utover den først anskaffede sekundærboligen til 80 pst. av markedsverdi. Øke bunnfradraget til 1,2 mill. kroner)	-4 130	-3 210
Skatt på inntekt	-2 983	-2 380
Redusere trygdeavgiften for lønn/trygd til 8,1 pst.	-1 360	-1 000
Øke innskuddspunktet i toppskatten trinn 1 med 7 500 kroner.	-400	-500
Øke øvre grense i minstebrøt for lønn/trygd med 1 000 kroner.	-725	-580
Øke satsen i minstebrøt for pensjonsinntekt til 20 pst.	-280	-220
Trappe ned skattefradraget for pensjonsinntekt mot uføretrygd ¹	30	25
Fjerne skattekategori 2 for ektepar	310	250
Fjerne skattebegrensningsregelen for mottakere av supplerende stønad	0	0
Inføre overgangsordning for eldrepensjonister	335	-270
Øke den nedre grensen for trygdeavgift til 49 650 kroner.	-150	-120
Øke påslaget i normrenten med 0,25 pst.enheter.	10	8
Lønnjustere personfradrag ²	-60	-50
Lønnjustere særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms ³	-3	-3
Videreføre andre satser og beløpsgrenser nominelt m.v.	210	170

Dokumentasjon: Beregningskonvensjoner 2015

CGE-modeller til skatteanalyser

09.12.2014

Finansdepartementet

Dagens praksis: Atferdseffekter i budsjettåret

- Avgifter:
Priselastisiteter
- Direkte skatt:
Tilpasninger (særlig kapital)
- Modeller: Konsum-G

Tabell 3 Direkte priselastisiteter og avgiftens andel av prisen benyttet i prøvnyberegningene for 2015.

Avgiftstype	Direkte priselastisitet	Avgiftens andel av prisen ¹
Avgift på brennevin	-1,09	0,55
Avgift på vin	-1,25	0,39
Avgift på øl	-0,80	0,26
Avgift på tobakkevarer ¹	-0,45	0,50
Engangsavgift	-1,00	0,32
Årsavgift	0,00	1,00
Vektårsavgift	0,00	1,00
Omregistreringsavgift	-2,00	0,04
Veibruksavgift på bensin ²	-0,35	0,38
Veibruksavgift på autodiesel ²	-0,20	0,32
Grunnavgift på mineralolje ²	-0,35	0,14
CO ₂ -avgift på naturgass og LPG ³	-0,35	0,06
Svovelavgift	-0,35	0,08
Avgift på elektrisk kraft	-0,20	0,15
Smøreoljeavgift	0,00	0,00
NO _x -avgift	-0,15	1,00
Avgift på TRI og PER	0,00	0,00
Avgift på HFK og PFK	0,00	0,00
Avgift på sjokolade- og sukkervarer	-0,34	0,11
Avgift på sukker	-0,26	0,39
Avgift på alkoholfrie drikkevarer	-0,34	0,12
Grunnavgift på engangsemballasje	-0,59	0,028
Miljøavgift på kartong	-0,34	0,010
Miljøavgift på plast	-1,02	0,005
Miljøavgift på metall	-0,86	0,009
Miljøavgift på glass	-1,02	0,005
Dokumentavgift	-1,00	0,025

CGE-modeller til skatteanalyser

09.12.2014

Finansdepartementet

Dagens praksis: Atferdseffekter på sikt

- Som regel en kvalitativ vurdering basert på økonomisk teori og empiri
 - «bedre insentiver til arbeid», «stimulerer til sparing» etc. Dette er ofte nok.
- LOTTE-Arbeid
 - Kvantifiserer arbeidstilbudsvirkninger for personer 26-62 år

Tabell 1. Arbeidstilbudsvirkninger og gevinstvirkninger av endringer i inntektsskatten for personer nullt (ikt. referansealternativet for 2015.

Eksempler	Skattegevinst	Skattegevinst	Selvfinansieringsgrad
	di- e)ikt	di- e)ikt	ad
	(nullt kr.) LOTTE- Skatt	(nullt kr.) LOTTE- Arbeid	(prosent)
Referanse, 2015	448 700		
Differanse fra referansealternativet:			
1 Periodeendring, skatt med 10 000 kroner	-9 600	-110	-4
2 Minsteendring, skatt skatt skatt med 10 000 kroner	-9 900	90	1
3 Skattesatsen på skattepliktig inntekt reduseres med 1 prosentpoeng	-11 400	1 030	9
4 Trykkgjørlighetsrate på lønn/tryk og lønnspliktig inntekt reduseres med 1 prosentpoeng	-14 400	940	7
5 Toppskatt, inntektsskatt for trinn 1 skatt med 100 000 kroner	-6 700	720	11
6 Toppskatt, skatt i trinn 1 skatt med 6 prosentpoeng	-6 600	970	15

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattemodelle LOTTE-Arbeid.

CGE-modeller til skatteanalyser

09.12.2014

Finansdepartementet

Status

- Godt forspent på mikrosimuleringsmodeller, også på atferd
 - Godt datagrunnlag
 - Sammenlignbar med situasjonen i andre land (Danmark, Sverige, USA)
- Lite tradisjon for å bruke makromodeller for å analysere skattereformer
 - Har MSG, men mest brukt på andre områder (langsiktige framskrivninger, utslipp)
 - CGE-modeller til skatteformål mest utbredt i USA, UK, EU

Vurdering av CGE-modeller til skatteanalyser

- Tar hensyn til at skatteendringer på ett område påvirker tilpasninger i andre deler av økonomien
 - Eksempel: Både skatt på sparing og skatt på selskapsoverskudd kan påvirke arbeidstilbudet.
 - Slike virkninger undervurderes i partielle modeller
 - Kan bety mye (Sørensen, 2014)

Bruksområder

1. Rangere skatter etter effektivitetsvirkninger (jf. OECD)
 2. Kvantifisere makroøkonomiske effekter av større skatteendringer
 - Aggregert eller disaggregert
- Oppfølging av Scheel-utvalget
 - Grønn skattekommisjon
 - Generell skattedebatt

Eksempler på bruk I

- MSG i Scheel-utvalget
 - Lavere selskapsskatt øker velferden
 - Drøyt 50 pst. i selvfinansierungsgrad
- MSG for å beregne skattefinansieringskostnaden, MCF
 - 1,03 på inntektsskatt, 1,06 på mva, 1,19 på selskapsoverskudd og kapitalinntekt
 - Bjertnæs (2014)

Eksempler på bruk II

- HM Revenue and Customs (UK) bruker en storskala dynamisk CGE-modell (HMRC, 2013a)
 - 110 næringer/50 representative husholdninger
- Brukt til å analysere lavere selskapsskatt (HMRC, 2013b)
 - Selvfinansieringsgrad på 45 pst.
 - I tillegg kommer effekt på FDI

Eksempler på bruk III

- Joint Committee on Taxation, Kongressen, USA.
 - Bruker tre likevektsmodeller (MEG, OLG og DSGE)

A. Effects on Real Gross Domestic Product

Table 2.–Percent Change in Real GDP Relative to Present Law

Percent Change in Real GDP	2006-11	2012-16	Long Run
MEG, Base Elasticity	1.1	1.9	0.9
MEG, Low Labor Elasticity	0.9	1.6	0.2
OLG, Transfer Offset	1.2	1.9	2.6
OLG, Tax Rate Offset	1.2	1.1	1.2
DSGE, Lagged Transfer Offset	0.1	1.2	3.5
DSGE, Lagged Government Consumption Offset	0.1	1.2	2.5
MEG, Keep Housing Deductions	0.8	1.6	0.5

Eksempel på ikke-numerisk modell

- Sørensen 2014 (en stilisert GE-modell)
- Brukt av Scheel-utvalget

Tabell 13.17 Marginalt effektivitetstap/selvfinansieringsgrad (SFG) ved en marginal reduksjon i skattesatsen på henholdsvis arbeid, konsum, selskapsoverskudd og sparing. Prosent

Reduksjon i effektiv marginal skattesats på	Bidrag til SFG fra økt inntekt fra skatt på				Total SFG
	Arbeidsinntekt	Konsum	Selskapsoverskudd	Sparing	
Arbeid (t_w)	14,9	2,9	0,4	3,7	21,8
Konsum (t_c)	11,0	2,1	0,3	2,8	16,2
Selskapsoverskudd (t_k)	14,9	2,9	6,4	3,7	27,8
Sparing (t_s)	6,7	1,3	0,2	31,5	39,7

Kilder: Sørensen (2014) og utvalget.

Utfordringer med CGE-modeller

- Store krav til datagrunnlag
- Kvantifisering av «alle» sentrale sammenhenger i økonomien
 - Forenklede funksjonsformer
 - Usikre parametere
- Krever forsiktig tolkning av resultater
- Ressurskrevende
- Men: Oppsummerer store mengder relevant informasjon på en konsistent måte

Konklusjoner

- Rom for økt bruk av CGE-modeller for å supplere mikroanalysene
- Kan også bidra til økt forståelse av styrker og svakheter ved ulike CGE-modeller
 - Bedre forståelse av analyser fra andre land
- Strategier:
 - Større ambisjon gjennom MSG-kontrakten
 - Lage/bruke egne småskala CGE-modeller